

Fyrir stuttum hildu íbúgar úr landslutinum Rovence og sum nú búgva í París eina heimbylisstevnu, har krittikkarin Jean Paulhan helt roðu um kenda franska rithöfundin Sarte. Hann segði m. a.:

«Skaldsins harði lutur er at verða miskendur, ja ofta hataður af fjöldi. Eitt nú Sarte. Ein góður skrifari, eitt gott loyalt og gæmilt menniska, bæði í sínum bókum og í síni framferð, sum av sonnum ikki sjálvur hevur mákað av tí peningi, hann sjálv-

LISTAMAÐURIN OG LAGNA HANSARA

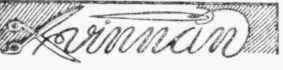
ur vinnur uppá sínar bókur — eg kenni fleiri skald og málara, sum hann hevur undirhildið í fleiri ár. Men hvørja ferð tað verður skrivað um hann, er tað fyrri at siga, at hann ikki hevur rætt, og at hann einki skilur av nokrum. Tá hann varð útbumbaður søgdu fólk, at hann kundi hava latið verið við at lagt seg til politik, og hini, sum bóðu í sama húsi vídu fegin røka hann á dyr. Sanniliga, tá ein er skald, má ein vera til reiðar at verða hataður og havdur til gjóldur.»

KINAMAÐUR FANN AMERIKA

Kolumbus hevur borið orð fyrri at funnið Ameriku; men ikki eru allir á einum máli um, um hann skal eiga heiturnar fyrri hetta. Vit skulu her triva í, hvat Kinamenn siga um hetta:

Ein professari við universitetið í Peking meinar, at ein buddistmunkur úr Kina kom til Mexiko longu í árinum 459 — meira enn 1000 ár áðrenn Kolumbus setti fótin á amerikanska jorð, og meira enn 500 ár, áðrenn vikingarnir komu til Vinlands.»

TURKA SMA VASKIÐ INNAN-DURA

ULL er sum kunnugt frá náttúruni ikki hvít. Sama hátt við einstokum syntetiskum fibrum. Tær eru foddar við einum grá gulum liti. Sært tú hvíta ull ella nylon, eru tær fliðar, og tað er ein av orsokunum til, at tær fylla tóla solarljós, og als ikki, tá tær eru vát.

Tey lit-ella bleikievíni, ið nýtt verða, kunnu farnast av solarljósum og gerast til gullbrúnt litevíni. Leggur ein eina ullfinta, hvíta blusu til turkingar í solni við ermunum inni undir bulinum, verður hon mislit eftir fáum tímum allastóni uttan har, ermarkar hava verið í skugga.

Hvít ull kann eisini mislitast, sjálfvut um hon ikki er vát. Tann, ið ókuntíð hevur gloymt stóckarnar við hvítum lógvi í vindygnum ein solskensdag, hevur ívað leyst rakt við, at tað verður mislitið og gult ógvuliga skjótt.

Nylon er heldur einki fyrri solarljós. Tað verður mislitið — og tað sum verur er — misferst. Tað er ein av orsokunum til, at ein ikki skal hava gardinur í nylon polyamid-fibrevum (nylon, perlon). Onnur syntetisk evni sum terylene og orlon kunnu væl brúkast í gardinur.

Tey hvørki mislitast ella misfarast av solarljósinum. Sum heild tikið:

Alt smávask, t. v. s. eisini lutir úr besta hummullstíffari eigur at verða tukað innandura.

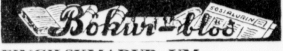
LIDICE. Meira enn 20 ár eru flúrin, síðan tjekkskir mótsökumenn drupu bóbilin Heydrich í Prag. Drapsmennirnir flýddu í eina kirkju, sum skjótt varð kringsøtt av týskum SS-monnum. Drapsmennin tóku sjálvir lívið av sær.

Seinri komu týskarnir inn í býin Lidice, og bóðu fólkid um at rýma innan 10 minuttir. Men inir voru stongdir inni í einum kjallara, kvinnur og børn í skúlanum. Morgunin eftir skutu teir menninar — 173 í tal — hin elsti 84 og hin yngsti 15 ár. — Nakrir menn hóvdu náttarbeiði í einum býi nærhendis. Bóð voru send eftir teimum, og eisini teir.

liga sigarettroyking, men at skaðavandin er minni, tá fólk roykja filtersigarettir. Í USA arbeíða teir nú við einum nýggjum slag av filter sigarettum; filterið í teimum verður gjørt úr træfli og osti, sum eru higartil tær best kendu evnini at beina burtur tjóru og nikotin úr sigarettunum.

«BREVKASSIN»
Kann eg fá upplýst gjøgnum «Brevkassan», hvussu nógv skattamyndugleikar hava rætt til at taka burtur av lønini, ein eigur hjá arbeidsgvarum.

Arbeidari.
SVAR: Sambært galdandi lóg-gávu kunnu skattamyndugleikarfr taka 1/6 av lønini hjá einum efturmanni og 1/3 hjá ungarbeiðarum.

ENGILSKMAÐUR UM NORDANLOND

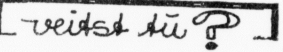
Forlagið R. PIPER í München hevur í eini seríu: «Panoramen der modernen Welt», givið út bók eftir skaldinum David Hohens við heitinum «3 mal Skandinaviens — eitt bókverk uppá 469 síður.

EFTIR øllum at doma er bókina sera væl úr hondum greidd, frageiðingin vísir álítandi og bygd á fullgöða týskt um veruligu víðurskiftini.

Hohens er sagnkønur maður eftir bókini at doma; hann letur smátíngni fara, men tekur sær heldur av størhendigum og ger almikið burtur úr økonomi, fólki, politikki og mentan.

Víðurskiftini millum Danmark og Foroyar, Island og Grønland, sum annars ikki krevja so lítið av vitan, hevur Hohens greitt sera væl úr hondum.

Hetta er bókverk, ið tað ikki var av leið hjá Nordbúgvum at lesið, sjálfvut meginparturin av evnisinnihaldinum ikki er so lítið kent; tí tað er ikki av leið at vita og kenna, hvat aðrir hava at siga um okkara víðurskifti.

veistst tú?

AT frælsisstandmyndin í inn-singlingni til havnina í New York er óvanliga stór, ja, so stór, at peikifingurin á frælsisgudinnuni um umhvorið er í metur.

AT í 15. öld vóru eingilskmenn

tíðiknir fyrri at vera reinligasta fólk í heiminum, tí teir í reinsema sinum vóru í bað eina ella tvær ferur um mánaðin.

AT hvørt sekund streyma 7 miljónir av vatni niður av Niagara-fossinum, og var hetta nóg mikið til eitt glas av vatni um minuttid til hvørja menniskju á jörðini.

AT ein 80 ára gomul menniskja vanliga hevur gingið ein tein, ið svarar til eina gonguleið 6 ferðir kring jarðarknetin.

AT amerikanskar kanningar vísa at bæði menn og kvinnur best handfara bílreiðið á aldurskeiðinum 45 til 52 ár.

AT h'n fyrsta bílvanlukkan, ið kravdi mannalív, fór fram í USA 1899.

AT heilt fram til seinna helming av 18. öld var eingin munur gjordur á skóm til høgna- og vinstraft.

AT argan er tað tónaleiktol, ið ber fram tær flestu variatiónir av vjótunum.

TAD ER VERULEIKI

AT javnaðarflokkurin, sum ávíst í bóklinginum «ARBEIÐI TIL ÖLL A SJÓGVÍ OG LANDI», longu í 1944 settu fram uppskot um stovnan av 7 dyrkiliðum, sum skuldu taka sær av allari uppdyrking, og at um vit tá høvdu fingið hesi dyrkilið, er tað eingin ivi um, at mestparturin av øllum dyrðarum lendi longu nú hevði verið grønkað.

RIKISOGNARTOL Í FELAGS-MARKNAÐARLONDUNUM

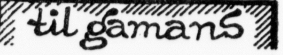
FRANKARIKI: Vit hava áð-ur víst á, hvussu mikið staturin í Týsklandi átti í tyska idnaðinum. Vit skulu her nevna, hvussu víðurskiftini eru í Frankariki.

Í FRANKARIKI ger staturin ella rikisassin seg enn meira galdandi í idnaðinum í Týsklandi, hann fevnir yvir fleiri idnaðargreinir og er stórri luthavari sammett við Týskland.

Vit skulu her vísa á, hvussu nógv staturin prosentliga áður í teimum yrkisgreinum: Kolaframleiðslan 95 pst

Gassframleiðslan	95 pst.
El-framleiðslan	90 pst.
Oljuframleiðslan	15 pst.
Bankar	45 pst.
Tryggingar	45 pst.
Flogfarframleiðslan	60 pst.
Bílfarmleiðslan	20 pst.

I sambandi við bílfarmleiðsluna er vert at minna á, at staturin eimasamallur eigur tær stóru og heimskendu RENAULT-verksmiðjurnar. Hesar arbeiddu alt ov væl saman við týskinum undir kriginum, og kríggið var lögugt, tók staturin verk smiðjurnar frá eigarmonnum sum revsing fyrri samarbeiðið við týskin.

til gáman's

TUNGAN á einari kvinnu er bara 3 tummar long, men hon kann lættliga forkoma einum manni sum er 6 fetur langur.

LYGUSOGUR. Í USA klappast menn um alt. Nýliga skuldu menn klappast um hina bestu lYGUSOGUR, og beinanvegin kom ein og segði frá, at hann kundi ein mann í Texas, sum var brendur í einum krematorium, men tá 5 tímar vóru farnir og húrðarnar upplættnar, kom meðurin út úr ovenum.

— Uff, uff, lat í honum — hava vit henda hitan bara tveir dagar aftrat, fara eplini fyrri einki.

Men hann vann einki meistarskap, tí ein annar søgusmiður greiddi frá, at seinasta summur hevði tað verið so heitt, at fyrbeymini vóru kropin inn í eldhólið fyrri at koma í skugga undir grýtuni á komfyrinum.

Anna: Tú — og hevur tú bjóða Sigu við?

Hanna: Nei, hana dárar manni minum ikki.

Anna: Petru meðni?

Hanna: Nei, hana dárar manni minum ov væl.

Grein frá Danbjorg um politistin í Vági harra Mortan Poulsen, fekk ikki pláss hesa ferð — kom ov seint — men kemur við næstu ferð.

Íslenska dreingjaleiðið vann av B 36 mikukvöldið: 1—0.

I morgin verður avgerandi dysturin í landskappingini í Havn millum B 36 og TB.

Heðin Brú: LEIKUM FAGURT ...

67

snorkini úr teimum sney pipunum er at hoyra. Tá leggur stjórnin pennin frá sær á fundarbókina og hyggur upp: »Eru tað aðrir, ið vilja hava orðið?»

Nei, eingin svarar. Pipurnar beru snorka, og roykurin hópar seg sum ervarmjorki undir loftinum, tjáðar niður fyrri aftur vindeyguni.

Nú verður ákvøtt um tær uppskot, sum framsett eru. Allir vilja hava Tormann uppá aftur næmingaflokkin. Stjórnin skrivur. Gerðabókin verður upplisin og undirskrivað.

Fundurin er lokin.

Komin út á trappuna stoðga allir lærarnir, sláa sær burtur úr pipunum og eru fáligr, hyggja hvør upp á annan. Summir rista við hövðinum.

— Ljótur fundur.

— Ikki fyrri framkomið fólk at bera seg so at.

— Í hvussu er ikki fyrri ein lærarafund.

Hetta er teirra dómur.

Já, teir høvdu hvør sína stoðu til málið, sum var til viðgerðar eisini til tjóðskaparrættis. Sjálvandi høvdu teir tað. Ten taka orðið inni har — Nei, tað beyð imóti. Ein av lærarunum sigur: »Vit eru ívað leyst allir frá barns beini kerdur til at skyggja tað, sum ósamligt er. Tað eru ikki góðsmansbørn, ið taka lut í sovordum, annaðhvort tað er í orðum ella gerðum.

Tað varð lagt okkum í minni av faðir og móður, at fara hóvliga og sámliga. Tað dugdi lítið, at óvitan segði, tá ið hann kom rívin og skreddur aftur úr bardaga, at dreingirnir høvdu argað, vóru lofnir á, og mátti verja meg. Nei, tú skuldi farið títin veg, segði faðir. — Ja, men so høvdu teir hikið, eg var ræddur. — Íðan, hvat um tað. Tað er ikki av laðadreingjunum, tú skal taka ráð, men av mær. Og so varð óvitan lagdur á kerid.

Ein annar lærari svarar, at soleiðis var tað, tá ið teir vuku

upp. Men aftan fyrri hetta llaðið lá eingin samfelagshugsan. Føroyingar hoyrði tú einki um. Tú hoyrði um menn og slag — Heygameninir, men Deildarslagið. Hetta hóvliga og sámliga, okkum varð lagt í bróstið, var líka nógv ein errinskapur, tann heiðstóra ættarkenslan legði sær til menni, sum tað var nokur dygd. Hetta er eitt frá tí tíðini, tá ið ættin var alt. Tann tíðin skapti sínar menn, stórar bæði til illi og gott. Men nú er ein onnur tíð. Í dag er tað samfelagið, sum er mestsum komið í staðin fyrri ættina, og nú er tað ein vanlukku standur, at vit ganga og kenna okkum so rár, at vit vilja ikki nema við tað, sum »slagið» hevst at.»

»Ja, men hví talaði tú ikki til ravnaleikinum á hesum fundi?» er tað ein, sum spyr.

»Tí eg ætlaði ongatíð at siga mákað um málið, ið var til umroðu. Tað var eyðsæð, hvussu avgerðin fór at verða. Og gleimin millum teir báðar helt eg vera stuttlig. Hann var so várligur og svaður, ikki hetta innibyrðga, kleima, sum vanliga er yvir okkum. Teir sögdu nógv av tí, sum fólk í Føroyum hevur innanfyri, men sum vit eru ov rødd ella ov erbar at siga, sum vit bert teska í krókunum. Teir himpraðust ikki, ballaðu einki uttanum. Já, hetta var frískligt at hoyra.»

Aðrir lærarar fóru hvør til sín, hugsandi heilt órvisi um heta, hildu, tað var bæði skomm og skaði, at tað fórst ikki á ein fund, hugdist ikki í eitt blað, tí menn málbóru seg so ómærliga. Tey nógvu hampafólkin, sum sótu og tagdu og ógvaðust úi um allar Føroyar, ventaðu ívað leyst, at okkara bestu menn fóru at gera vart við seg — fyrst og fremst prestar og lærarar. Men tað var bert so nógv fyrri at fara og dálka seg av hesum.

Tá ið skúlastjórnin kemur inn aftur til sín sjálfvst, leggur

68